

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА ГУМАНІТАРНИХ І СОЦІАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Кратологія

Освітньо-професійна програма Політологія
Спеціальність 052 Політологія
Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки
Освітній ступінь магістр

Розробник:

Некряч Анастасія,

д. політ. н., професор, професор
кафедри гуманітарних і соціальних
дисциплін

Гарант ОПП:

Некряч Анастасія,

д. політ. н., професор, професор
кафедри гуманітарних і соціальних
дисциплін

Назва навчальної дисципліни	Кратологія обов'язкова компонента ОПП
Назва структурного підрозділу	кафедра гуманітарних і соціальних дисциплін
Контактні дані розробників, залучених до викладання	Викладач: Некряч Анастасія , д. політ. н., професор, професор кафедри гуманітарних і соціальних дисциплін. Контакти: ауд. 458, навчальний корпус № 4 e-mail: anastasiia.nekriach@pdaa.edu.ua сторінка викладача: https://www.pdaa.edu.ua/people/nekryach-anastasiya-ivanivna
Рівень вищої освіти	другий (магістерський) рівень вищої освіти
Спеціальність, спеціалізація	052 Політологія
Попередні умови для вивчення дисципліни	Дисципліни циклу професійної підготовки за спеціальністю 052 Політологія освітнього рівня бакалавр.

Заплановані результати навчання

Мета вивчення навчальної дисципліни: формування у здобувачів вищої освіти цілісної наукової картини такого соціального феномена як влада; ознайомлення здобувачів вищої освіти із закономірностями її виникнення, функціонування та розвитку; надання уявлення про типи і види влади, механізми та технології її здійснення.

Основні завдання навчальної дисципліни: представлення кратології як відносно самостійної науки та дисципліни в системі суспільно-політичного знання, визначення її місця у дослідженні владних відносин; розуміння кратології як загальної системи наук, які тісно, органічно пов'язані між собою і вивчають владу в усіх її видах і проявах, на всіх рівнях і стадіях її розвитку, у всіх аспектах її зв'язків з іншими основними суспільними явищами, структурами і соціальними інститутами; вивчення наукового інструментарію науки про владу.

Компетентності		Програмні результати навчання
<i>загальні</i>	<i>фахові</i>	
ЗК 03. Здатність розробляти проекти та управляти ними. ЗК 06. Здатність генерувати нові ідеї (креативність). ЗК 07. Вміння виявляти, ставити та розв'язувати проблеми.	СК 03. Критичне осмислення проблем та принципів функціонування та закономірностей розвитку влади та публічної політики, політичних інститутів та процесів, гендерної політики, світової політики та політики окремих країн та регіонів. СК 04. Здатність комплексно аналізувати владу та урядування, політичні системи, інститути та режими, політичні процеси та політичну поведінку у різних контекстах їх функціонування. СК 06. Здатність використовувати широкий спектр концептів і методів для інтерпретації та аналізу політики на місцевому, національному, європейському та глобальному рівні.	ПР 05. Планувати, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт відповідно до встановлених вимог. ПР 06. Критично осмислювати принципи здійснення влади та публічної політики, політичних інститутів та процесів, світової політики та політики окремих країн та регіонів. ПР 07. Здійснювати управління складною діяльністю у сфері політики, політології та у ширших контекстах, розробляти плани і заходи з їх реалізації, забезпечувати якість освіти, оцінювати ефективність і результативність діяльності. ПР 09. Надавати експертні й аналітичні консультації органам влади, політичним партіям, громадським організаціям.

Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Кратологія як наука про владу і міждисциплінарна галузь знань.

Тема 2. Виникнення та розвиток наукових знань та вчень про владу в світі.

Тема 3. Формування та еволюція знань про владу в Україні.

Тема 4. Теорії та концепції влади ХХ століття.

Тема 5. Спеціальні галузі кратології.

Тема 6. Комплексні галузі кратології.

Тема 7. Конструювання поняття влади.

Тема 8. Типологічний аналіз влади.

Тема 9. Держава та система державної влади.

Тема 10. Влада в сучасній Україні. Конституція України як Основний закон організації влади в Україні.

Тема 11. Місцева влада: вітчизняний та міжнародний досвід. Інститут місцевого самоврядування у владній структурі держави.

Тема 12. Політична еліта та політичне лідерство в науці кратології.

Тема 13. Володарі та їхнє оточення. Придворне суспільство.

Тема 14. Шляхи до влади та владна діяльність. Володарювання.

Тема 15. Механізми та технології володарювання..

Тема 16. Світова політика і світовий владний процес. Геополітика і міжнародна безпека.

Трудомісткість

Загальна кількість годин – 135. Кількість кредитів – 4,5. Форма семестрового контролю – екзамен.

Політика оцінювання

1. Академічна доброчесність: Здобувач вищої освіти повинен дотримуватись Кодексу академічної доброчесності та Кодексу про етику викладача та здобувача вищої освіти Полтавської державної аграрної академії. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

2. Система оцінювання

Критерії успішного опанування програмних результатів навчання

Програмні результати навчання	Відсоток у підсумковій оцінці з навчальної дисципліни, %	Максимальна кількість балів	Мінімальний пороговий рівень оцінок, балів	Форми контролю результатів навчання
ПРН 05. Планувати, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт відповідно до встановлених вимог.	33	33	20	<ul style="list-style-type: none"> опитування на семінарських заняттях виконання завдань самостійної роботи участь у круглому столі (підготовка доповіді) екзамен
ПРН 06. Критично осмислювати принципи здійснення влади та публічної політики, політичних інститутів та процесів, світової політики та політики окремих країн та регіонів.	33	33	20	<ul style="list-style-type: none"> опитування на семінарських заняттях розв'язування тестів виконання завдань самостійної роботи участь у круглому столі (підготовка доповіді) екзамен

ПРН 07. Здійснювати управління складною діяльністю у сфері політики, політології та у ширших контекстах, розробляти плани і заходи з їх реалізації, забезпечувати якість освіти, оцінювати ефективність і результативність діяльності.	17	17	10	<ul style="list-style-type: none"> опитування на семінарських заняттях виконання завдань самостійної роботи участь у круглому столі (підготовка доповіді) екзамен
ПРН 09. Надавати експертні й аналітичні консультації органам влади, політичним партіям, громадським організаціям.	17	17	10	<ul style="list-style-type: none"> опитування на семінарських заняттях виконання завдань самостійної роботи участь у круглому столі (підготовка доповіді) екзамен
Разом	100	100	60	

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни

Назва теми	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти					Разом
	Опитування на семінарських заняттях	Розв'язування тестів	Виконання завдань самостійної роботи	Участь у круглому столі (підготовка доповіді)	Екзамен	
Тема 1. Кратологія як наука про владу і міждисциплінарна галузь знань.	3		1			4
Тема 2. Виникнення та розвиток наукових знань та вчень про владу в світі.	3		1			4
Тема 3. Формування та еволюція знань про владу в Україні.	3		1			4
Тема 4. Теорії та концепції влади ХХ століття.	3		1			4
Тема 5. Спеціальні галузі кратології.	3		1			4
Тема 6. Комплексні галузі кратології.	3		1			4
Тема 7. Конструювання поняття влади.	3		1			1
Тема 8. Типологічний аналіз влади.	3		1			4
Тема 9. Держава та система державної влади.	3		1			4
Тема 10. Влада в сучасній Україні. Конституція України як Основний закон організації влади в Україні.	3	3	1			7
Тема 11. Місцева влада: вітчизняний та міжнародний досвід. Інститут місцевого самоврядування у владній структурі держави.	3		1			4
Тема 12. Політична еліта та політичне лідерство в науці кратологія.	3		1			4
Тема 13. Володарі та їхнє оточення. Придворне суспільство.	3		1			4
Тема 14. Шляхи до влади та владна діяльність. Володарювання.	3		1			4

Тема 15. Механізми та технології володарювання.	3		1			4
Тема 16. Світова політика і світовий владний процес. Геополітика і міжнародна безпека.	3	3	1			7
Самостійна робота				10		10
Екзамен					20	20
Разом	48	6	16	10	20	100

Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Герасимчук Т. Ф., Киридон А. М., Троян С. С. Загальна теорія політики : навч. посіб. Київ : «Кондор», 2017. 226 с.
2. Дем'яненко Б. Л. Розвиток кратологічних знань в Україні. Корсунь-Шевченківський : ФОП Гаврищенко В. М., 2011. 794 с.
3. Дроздова Т. О. Онтологія політичної влади : конспект лекцій для здобувачів освітнього ступеня магістра зі спеціальності 033 Філософія денної та заочної форм навчання. Черкаси : ЧДТУ, 2018. 79 с.
4. Жаровська І. М. Теорія влади : навч. посіб. Харків : Право, 2016. 240 с.
5. Талдикін О. В. Теорія влади. Структурно-логічні схеми і таблиці : навч. посіб. Дніпро. Дніпропр. держ. універ. внутр. справ, 2020. 164 с.

Допоміжні

1. Бульбенюк С. С. Дослідницький концепт політичної влади. *Сучасна українська політика*. Київ. Вид-во «Центр соціальних комунікацій», 2011. Вип. 23. С. 44–53.
2. Бульбенюк С. С. Соціопсихологічна природа політичної влади: монографія. Київ. : КНЕУ, 2013. 215 с.
3. Діордіца І. Інформаційна влада, як комунікація. *Visegrad journal on human rights*. № 2. Ч.1, 2016. С. 46–55.
4. Зайдель М. І. Взаємодія влади та бізнесу в країнах незахідного політичного процесу. *Вісник ХНУ імені В. Н. Каразіна*. Серія : Питання політології. 2013. № 1060. С. 150–155.
5. Зайдель М. І. Влада і власність : ретроспективний аналіз конструювання взаємин. *Вісник ХНУ імені В. Н. Каразіна*. Серія : Питання політології. 2013. С. 75–80.
6. Зайдель М. І. Влада та бізнес у західному світі : трансформація взаємин на межі ХХ–ХХІ століть. *Вісник ХНУ імені В. Н. Каразіна*. Серія : Питання політології. 2012. № 1031. С. 47–51.
7. Некряч А. І., Лопушинський І. П., Оленковська Л. П. Місцева влада України на шляху демократичного транзиту: політико-управлінські аспекти. *Держава і права : зб. наук. праць. Юридичні і політичні науки*. Київ : Вид-во «Юридична думка», 2021. Вип. 89. С. 230–248.
8. Парсонс В. Публічна політика : вступ до теорії й практики аналізу політики. Київ : Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2006. 549 с.
9. Талдикін О. В. Наддержавна влада в умовах глобалізації. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2016. № 1. С. 26–33.
10. Талдикін О. В. Нетократія в інформаційному суспільстві: спроба класифікації в контексті теорії влади. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2013. № 1. С. 45–52.
11. Reznik N. P., Vivek Srivastava, Anastasia Nekryach, Svitlana Martynenko, Raisa Naumenko, Oksana Haidai, Nataliya Petrenko. Decentralization of authorities in Ukraine as an efficient instrument for strengthening local democracy in the modern stage of government. *Journal of security and sustainability issues International Entrepreneurial Perspectives and Innovative Outcomes*. Volume-9, Issue-1, October 2019. P. 6786–6792.
12. Michael Francis McCullough. A Complexity Theory of Power. *Journal on policy and complex systems*. 2018. Vol. 4. № 2. P. 31–52.
13. Mehdi Shokri. What is Political Power? (Theory of Political Consciousness and Integrated Concept of Power). *Arts and Social Sciences Journal*, 2017. Vol. 8. Issue 3. P. 2–8.
14. Hearn J. On the social evolution of power to/over. *Journal of Political Power*, 2014. Vol.7: P. 175–191.

15. Rye D. Political Parties and the Concept of Power. Party Politics, 2016. Vol. 2(4). P. 563–564.
16. Wiley J. Politics and the Concept of the Political Power. London: Routledge, 2016. 310 p.

Інформаційні ресурси мережі Інтернет

1. Сайт альманаху «Грані». URL: <http://www.grani.org.ua/>
2. Сайт журналу «Віче». URL: <http://www.viche.info/>
3. Сайт журналу «Нова парадигма». URL: <http://www.novaparadigma.org.ua/>
4. Сайт Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України. URL: <http://www.ipiend.gov.ua/>
5. Сайт Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>
6. Сайт Національної Парламентської бібліотеки України. URL: <http://www.nplu.kiev.ua/>
7. Сайт Українського незалежного центру політичних досліджень. URL: <http://www.ucipr.kiev.ua/>
8. Сайт міжнародного центру перспективних досліджень. URL: <http://www.icps.kiev.ua/library>